

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 4 września 2014 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w Ł. stwierdził, że S. M. od dnia 1 lutego 2013 r. nie podlega ubezpieczeniom społecznym: emerytalnemu, rentowemu, chorobowemu i wypadkowemu z tytułu zatrudnienia u płatnika składek (...) Sp. z o.o. W ocenie organu rentowego S. M. został zatrudniony przez firmę (...) Sp. z o.o. na specjalnie utworzonym dla niego stanowisku pracy, które następnie zostało zlikwidowane z przyczyn ekonomicznych. Zdaniem organu rentowego takie czynności miały służyć uzyskaniu przez S. M. uprawnień do świadczenia przedemerytalnego i tym samym świadczeń z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych.

/decyzja w aktach ZUS/

W dniu 10 października 2014 r. do organu rentowego wpłynęło odwołanie firmy (...) Sp. z o.o. od powyższej decyzji, w którym wniesiono o jej zmianę i uznanie, że w okresie od 1 lutego 2013 r. do 31 sierpnia 2013 r. S. M. podlegał obowiązkowym ubezpieczeniom: emerytalnemu, rentowemu, chorobowemu oraz wypadkowemu. Płatnik wskazał, że Zakład Ubezpieczeń Społecznych wydając zaskarżoną decyzję oparł się na przypuszczeniach, a nie na udowodnionych faktach.

/odwołanie k.2-2 odwrót/

W dniu 3 października 2014 r. do organu rentowego wpłynęło odwołanie S. M. od powyższej decyzji, w którym wniósł o jej zmianę i uznanie, że w okresie od 1 lutego 2013 r. do 31 sierpnia 2013 r. podlegał obowiązkowym ubezpieczeniom: emerytalnemu, rentowemu, chorobowemu oraz wypadkowemu. W ocenie odwołującego zarzut organu rentowego, iż we wskazanym okresie faktycznie nie świadczył on pracy jest bezpodstawny.

/odwołanie k. 2-4 akt o sygn. VIII U 1312/15/

W odpowiedziach na powyższe odwołania, organ rentowy wniósł o ich oddalenie oraz łączne rozpoznanie sprawy z odwołania S. M. ze sprawą z odwołania płatnika składek. W uzasadnieniu odpowiedzi organ rentowy przytoczył argumentację jak w uzasadnieniu zaskarżonej decyzji.

/odpowiedź na odwołanie k.6-7 oraz k.7-11 akt o sygn. VIII U 1312/15/

Postanowieniem z dnia 22 października 2015 r. Sąd Okręgowy w Łodzi, VIII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych zarządził połączenie sprawy VIII U 1312/15 ze sprawą VIII U 1311/15 celem łącznego rozpoznania i rozstrzygnięcia oraz prowadzić ją pod sygnaturą VIII U 1311/15.

/postanowienie w aktach o sygn. VIII U 1312/15/

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

Wnioskodawca S. M. jest z wykształcenia magistrem inżynierem elektrykiem, posiada doświadczenie zawodowe w zakresie obsługi sieci ciepłowniczych. S. M. legitymuje się uprawnieniami kierownika budowy i robót instalacyjno – inżynierskich instalacji elektrycznych.

/dokumentacja w aktach ZUS/

Zarówno w chwili zawierania umowy o pracę jak i w trakcie jej obowiązywania S. M. posiadał uprawnienia do zajmowania się eksploatacją urządzeń, instalacji i sieci na stanowisku eksploatacji oraz dozoru – zaświadczenia z dnia 14 lipca 2008 r.(obowiązujące do dnia 13 lipca 2013 r.) oraz zaświadczenia z dnia 24 czerwca 2013 r.(obowiązujące do dnia 20 czerwca 2018 r.).

/dokumentacja w aktach ZUS oraz zaświadczenia k.5-5 odwrót akt o sygn. VIII U 1312/15/

U podstaw zatrudnienia S. M. w (...) Sp. z o.o. leży fakt, iż firma realizowała budowę własnego zakładu produkcyjnego na terenie (...) (w K.) i potrzebowała specjalisty, który zająłby się rozwiązaniem problemu związanego z lokalizacją kotłowni. Budowa zakładu odbywała się systemem gospodarczym.

/zeznania świadka J. S. min.00:12:03 protokołu rozprawy z dnia 17 grudnia 2015 r./

W dniu 31 stycznia 2013 r. firma (...) Sp. z o.o. zawarła ze S. M. umowę o pracę na okres próbny w okresie od 1 lutego 2013 r. do 30 kwietnia 2013 r. W treści umowy wskazano, że wnioskodawca świadczyć będzie pracę w pełnym wymiarze czasu pracy, a jego wynagrodzenie wynosić będzie 1 600,00 zł brutto. S. M. powierzono obowiązki pracownicze specjalisty ds. elektrycznych i energetycznych.

/umowa o pracę k.17 akt ZUS/

S. M. był zdolny do pracy na powierzonym jej stanowisku.

/zaświadczenie lekarskie k.31 akt ZUS/

Wnioskodawca odbył szkolenie w dziedzinie bezpieczeństwa i higieny pracy.

/karta szkolenia k.29-29 odwrót akt ZUS/

W dniu 30 kwietnia 2013 r. firma (...) Sp. z o.o. zawarła ze S. M. umowę o pracę na czas określony od dnia 1 maja 2013 r. do 31 sierpnia 2014 r. W treści umowy wskazano, że wnioskodawca świadczyć będzie pracę w pełnym wymiarze czasu pracy, a jego wynagrodzenie wynosić będzie 1 600,00 zł brutto. S. M. powierzono obowiązki pracownicze specjalisty ds. elektrycznych i energetycznych. W treści umowy wskazano także, iż każdej ze stron przysługuje dwutygodniowy okres wypowiedzenia umowy.

/umowa o pracę k.21 akt ZUS/

Do podstawowych obowiązków pracowniczych S. M. należały kwestie związane z systemem ciepłowniczym realizowanej przez (...) Sp. z o.o. budowy. Wnioskodawca nadzorował montaż kotłowni (przez pracowników budowlanych zakładu) na budowie zakładu w K., a także pomagał w bieżących pracach związanych z elektryką. S. M. analizował dokumentację oraz dostosowywał ją do możliwości wykonawczych. Formalnie wnioskodawcy nie podlegali pracownicy firmy. S. M. nie podpisywał odbioru instalacji. W zakresie powierzonych obowiązków pracowniczych wnioskodawca współpracował z J. K..

/zeznania świadka J. S. min.00:12:03 oraz zeznania wnioskodawcy min.00:33:38 protokołu rozprawy z dnia 17 grudnia 2015 r./

S. M. pozyskał firmę (...) z O., której zadaniem było wykonanie projektu zmienionego węzła ciepłownego. W/w firma okazała się firmą nierzetelną, co skutkowało brakiem możliwości realizacji inwestycji do stycznia 2014 r. Z tych przyczyn pracodawca postanowił rozwiązać umowę o pracę ze S. M..

/zeznania świadka J. S. min.00:12:03 protokołu rozprawy z dnia 17 grudnia 2015 r./

W dniu 14 sierpnia 2013 r. (...) Sp. z o.o. rozwiązała z zachowaniem dwutygodniowego okresu wypowiedzenia umowę o pracę ze S. M..

/wypowiedzenie umowy o pracę k.33 akt ZUS/

Budowa zakładu zakończyła się w kwietniu 2014 r.

/bezsporne/

Powyższych ustaleń Sąd Okręgowy dokonał na podstawie dowodów z dokumentów zawartych w aktach organu rentowego i załączonych do akt sprawy, oraz w oparciu o zeznania skarżących.

W ocenie Sądu zgromadzony w sprawie materiał dowodowy potwierdził, że S. M. podjął i faktycznie wykonywał pracę w firmie (...) Sp. z o.o. Sąd dał wiarę spójnym, niesprzecznym i wzajemnie się uzupełniającym zeznaniom. Znajdują one ponadto poparcie w materiale dowodowym z dokumentów. Zeznający wykazali się zgodną i spójną wiedzą co do tego na jakich warunkach i w jakim celu wnioskodawca został zatrudniony, czym się zajmował w trakcie wykonywania pracy.

Sąd Okręgowy zważył co następuje:

Odwołania zasługiwały na uwzględnienie.

Przedmiotem niniejszego postępowania było ustalenie czy S. M. faktycznie podjął i wykonywał powierzone mu obowiązki pracownicze z tytułu zatrudnienia w firmie (...) Sp. z o.o.

Zgodnie z art. 6 ust 1 pkt.1 i art. 13 pkt.1 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (tekst jednolity Dz. U. z 2015 r. , poz.121 ze zm.)obowiązkowym ubezpieczeniem emerytalnym, rentowym, chorobowym i wypadkowym - podlegają osoby fizyczne, które na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej są pracownikami w okresie od nawiązania stosunku pracy do dnia jego ustania.

Stosownie zaś do treści art. 1 ust 1 ustawy z dnia 25 czerwca 1999 r. o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa (Dz. U. Nr 60 poz. 636 z późn. zm.) osobom tym, w razie choroby lub macierzyństwa, przysługują świadczenia pieniężne na warunkach i w wysokości określonych ustawą. W myśl art. 4 w ust 1 i 2 ustawy zasiłkowej ubezpieczony podlegający obowiązkowo ubezpieczeniu nabywa prawo do zasiłku chorobowego po upływie 30 dni nieprzerwanego ubezpieczenia chorobowego.

Przez nawiązanie stosunku pracy, zgodnie z art. 22 § 1 k.p. pracownik zobowiązuje się do wykonywania pracy określonego rodzaju na rzecz pracodawcy i pod jego kierownictwem oraz w miejscu i czasie wyznaczonym przez pracodawcę, a pracodawca - do zatrudniania pracownika za wynagrodzeniem. W myśl § 1¹ art. 22 k.p. zatrudnienie w warunkach określonych w § 1 jest zatrudnieniem na podstawie stosunku pracy, bez względu na nazwę zawartej przez strony umowy. Równocześnie w myśl § 1² art. 22 k.p. nie jest dopuszczalne zastąpienie umowy o pracę umową cywilnoprawną przy zachowaniu warunków wykonywania pracy, określonych w § 1.

W kwestii cech odróżniających umowę o pracę od innych umów ukształtowało się bardzo bogate orzecznictwo sądowe. Przede wszystkim, zgodnie z utrwalonym w orzecznictwie Sądu Najwyższego poglądem, o wyborze rodzaju podstawy prawnej zatrudnienia decydują zainteresowane strony (art. 353¹ k.c. w związku z art. 300 k.p.), kierując się nie tyle przesłanką przedmiotu zobowiązania, ile sposobu jego realizacji (por. wyrok SN z 13 kwietnia 2000 r., I PKN 594/99, OSNAPiUS 2001 nr 21, poz. 637). Zatrudnienie nie musi mieć charakteru pracowniczego. Praca może być bowiem świadczona także na podstawie umów cywilnoprawnych (por. wyrok SN z 9 grudnia 1999 r., I PKN 432/99, OSNAPiUS 2001 nr 9, poz. 310). Decydujące jednak znaczenie należy przypisać woli stron i zamiarowi ukształtowania w określony sposób treści łączącego je stosunku prawnego, zamiarowi towarzyszącemu zawarciu i kontynuowaniu stosunku umownego. Dopiero w razie ustalenia, że w łączącym strony stosunku prawnym - nazwanym przez nie umową o pracę - zdecydowanie nie występowały elementy typowe dla stosunku pracy (art. 22 k.p.), występowały natomiast elementy obce stosunkowi pracy (np. brak podporządkowania), nie jest możliwa ocena, że zawarta została umowa o pracę. Wówczas, dla ustalenia, że stron nie łączył stosunek pracy, nie jest konieczne precyzyjne nazwanie łączącej strony umowy cywilnoprawnej (por. wyrok SN z 14 lutego 2001 r., I PKN 256/00, OSNAPiUS 2002 nr 23, poz. 564).

Umowa, na podstawie której jest świadczona praca, nie może mieć mieszanego charakteru, łączącego elementy umowy o pracę i umowy cywilnoprawnej (por. wyrok Sądu Najwyższego z 23 stycznia 2002 r., I PKN 786/00, OSNP 2004 nr 2, poz. 30). W świetle art. 22 § 1^{k.p.} oceny charakteru umowy należy dokonywać nie tylko na podstawie przyjętych przez jej strony postanowień, które mogą mieć na celu stworzenie pozoru innej umowy, lecz także na podstawie faktycznych warunków jej wykonywania /por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 5 maja 2010 r. I PK 8/10, LEX nr 602668/.

W orzecznictwie Sądu Najwyższego jako podstawowe cechy stosunku pracy odróżniające go od innych stosunków prawnych wymienione zostały: dobrowolność; osobiste świadczenie pracy w sposób ciągły, powtarzający się; podporządkowanie, wykonywanie pracy pod kierownictwem pracodawcy, w miejscu i czasie wyznaczonym przez niego; ryzyko pracodawcy; odpłatny charakter zatrudnienia /por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 23 października 2006 r. sygn. I PK 110/06 opubl. M.P.Pr. (...); wyrok Sądu Najwyższego z dnia 7 października 2009 r. sygn. III PK 39/09, LEX 578140/. W wyroku z dnia 25 listopada 2005 r. I UK 68/05 Sąd Najwyższy stwierdził, iż wykonywanie pracy pod kierownictwem pracodawcy (pracy podporządkowanej) jest cechą o charakterze konstrukcyjnym dla istnienia stosunku pracy /opubl. Wokanda 2006/4/26, Lex 177165/. Z kolei w uzasadnieniu do wyroku z dnia 7 marca 2006 r. sygn. I PK 146/05 Sąd Najwyższy przypomniał, iż cechami charakterystycznymi dla stosunku pracy – wskazywanymi w orzecznictwie – są także: obowiązek osobistego wykonywania pracy, zakaz wyřeczania się osobami trzecimi; bezwzględne obowiązywanie zasady odpłatności; pracowniczy obowiązek starannego działania, a nie osiągnięcia rezultatu, oraz obciążenie pracodawcy ryzykiem prowadzenia działalności; wykonywanie pracy skooperowanej, zespołowej; ciągłość świadczenia pracy; występowanie pewnych cech charakterystycznych dla stosunku pracy, np. wypłaty wynagrodzenia za godziny nadliczbowe. Sąd Najwyższy wskazał także, że o kwalifikacji stosunku prawnego jako stosunku pracy decyduje przede wszystkim sposób wykonywania zatrudnienia. Strony mogą więc złożyć wyraźne oświadczenia woli co do ukształtowania podstawy prawnej zatrudnienia. Jednak nawet bez wyraźnego wyrażenia woli przez strony (złożenia oświadczeń woli w tym zakresie) stosunek prawny może być kwalifikowany jako stosunek pracy, jeżeli strony wykonują go w sposób charakterystyczny dla tego stosunku prawnego /opubl. OSNP 2007/5-6/67/.

W orzecznictwie Sądu Najwyższego przyjmuje się nadto, że dla włączenia do ubezpieczenia społecznego niezbędna jest przynależność do określonej w ustawie systemowej grupy podmiotów podlegających obowiązkowo ubezpieczeniom społecznym. O tym czy strony istotnie nawiązały stosunek pracy stanowiący tytuł ubezpieczeń społecznych nie decyduje samo formalne zawarcie umowy o pracę, wypłata wynagrodzenia, przystąpienie do ubezpieczenia i opłacenie składki, wystawienie świadectwa pracy, ale faktyczne i rzeczywiste realizowanie elementów charakterystycznych dla stosunku pracy, a wynikających z art. 22 § 1 k.p. Sam bowiem fakt, że oświadczenia stron umowy o pracę zawierają określone w art. 22 kp formalne elementy umowy o pracę nie oznaczają, że umowa taka jest ważna. Jeżeli bowiem strony umowy o pracę przy składaniu oświadczeń woli mają świadomość tego, że osoba określona w umowie o pracę jako pracownik pracy świadczyć nie będzie, a osoba wskazana jako pracodawca nie będzie korzystać z jej pracy, i do podjęcia i wykonywania pracy nie doszło a jedynym celem umowy było umożliwienie skorzystania ze świadczeń z ubezpieczenia społecznego, to umowę taką uważa się za zawartą dla pozorów - art. 83 § 1 kc. Umowa taka nie stanowi tytułu do objęcia ubezpieczeniami społecznymi /por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 11 marca 2008 r. sygn. II UK 148/07, niepubl.; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 4 sierpnia 2005 r. sygn. II UK 321/04, opubl: Orzecznictwo Sądu Najwyższego Izba Administracyjna, Pracy i Ubezpieczeń Społecznych rok 2006, Nr 11-12, poz. 190, str. 503; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 28 lutego 2001 r. sygn. II UKN 244/00, opubl: Orzecznictwo Sądu Najwyższego Izba Administracyjna, Pracy i Ubezpieczeń Społecznych rok 2002, Nr 20, poz. 496; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 24 lutego 2010 r. sygn. II UK 204/09, LEX nr 590241/.

Przy czym nie jest to jedyna postać pozorności umowy o pracę. Pozorność umowy o pracę ma miejsce nie tylko wówczas, gdy mimo jej zawarcia praca w ogóle nie jest świadczona, ale również wtedy, gdy jest faktycznie świadczona, lecz na innej podstawie niż umowa o pracę. W każdym przypadku decydujące znaczenie ma treść umowy i okoliczności faktyczne jej wykonywania /por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 5 października 2006 r., sygn. I UK 120/06, opubl.

OSNP 2007 nr 19-20, poz. 294; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 8 lipca 2009 r., sygn. I UK 43/09, LEX nr 529772; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 12 maja 2011 r. sygn. II UK 20/11, opubl. LEX nr 885004, M.P.Pr. (...)/.

W rozpoznawanej sprawie organ rentowy zakwestionował ważność umów o pracę zawartych pomiędzy S. M. , a firmą (...) Sp. z o.o. stojąc na stanowisku, iż podpisanie umów o pracę oraz zgłoszenie S. M. do ubezpieczeń społecznych było czynnościami pozornymi dokonanymi jedynie w celu uzyskania świadczeń z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych.

W ocenie Sądu Okręgowego, w świetle dokonanych ustaleń faktycznych, nie ma podstaw do uznania, że zawarte między S. M. , a firmą (...) Sp. z o.o. umowy o pracę w opisany przez strony sposób nie była realizowana.

Wskazać należy ,że podstawowe zadania pracownicze wykonywane przez S. M. w czasie zatrudnienia w w/w zakładzie pracy sprowadzały się do wykonywania czynności związanych z realizacją systemu ciepłowniczego realizowanej przez firmę płatnika budowy. Podkreślić należy ,że wnioskodawca posiada wieloletnie doświadczenie zawodowe w tej dziedzinie i tym samym był gwarantem właściwej realizacji powierzonego mu zadania. Nie może zatem dziwić ,że płatnik składek zdecydował się zatrudnić właśnie wnioskodawcę. Nadto wskazać należy ,że podczas całego okresu zatrudnienia w/w zakładzie pracy wnioskodawca posiadał stosowne uprawnienia co świadczy o profesjonalnym wykonywaniu obowiązków pracowniczych przez wnioskodawcę.

W tym stanie rzeczy Sąd Okręgowy, na podstawie art. 477¹⁴ § 2 k.p.c., zmienił zaskarżoną decyzję i orzekł jak w sentencji.

ZARZĄDZENIE

odpis wyroku wraz z uzasadnieniem doręczyć pełnomocnikowi ZUS, któremu udzielić zgody na wypożyczenie akt rentowych